

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoP/8/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4417214990
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4417214990.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Vladimíra Novotného, v právnej veci navrhovateľa: Okresná prokuratúra Nové Zámky, so sídlom Nové Zámky, F. Rákocziho 15, o spôsobilosti na právne úkony Bc. P. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. - P., G. X., v konaní zastúpený opatrovníkom: Miestny úrad Mestskej časti Bratislava - Petržalka so sídlom Bratislava, Kutlíkova 17, v konaní zastúpený advokátkou JUDr. Janou Ondrášikovou, so sídlom Levice, Bernolákova 12, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 7. septembra 2022, č. k. 7Ps/1/2019-414, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a konanie vo veci **z a s t a v u j e**.
Žiaden z účastníkov nemá nárok náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nové Zámky ako súd prvej inštancie (§ 12 zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ a § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“) rozsudkom zo dňa 7. septembra 2022, č. k. 7Ps/1/2019-414 návrh zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil s poukazom na § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka a čl. 14 Ústavy Slovenskej republiky.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal obmedzenia spôsobilosť na právne úkony P. G. v rozsahu, ktorý bude vyplývať zo znaleckého posudku vypracovaného znalcom ustanoveným pre účely tohto konania.

3. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že P. G. bol trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 4T 70/2017 - 370 zo dňa 29.06.2017 uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360a odsek 1 písmeno a), písmeno c), odsek 2 písmeno b), písmeno d) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písmeno b) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

- v presne nezistenej dobe v meste X. od mesiaca november 2015 vypisoval poškodenej K. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. XXXX/XXA, viaceré e-mailové správy, ako aj správy na sociálnej sieti Facebook s obsahom, v ktorom sa vyhrážal, že podpáli všetko, čo mu je blízke, nielen „Staničný hostinec“ a svoju rodinu, ale i dom poškodenej K. U., následne zverejnil na sociálnej sieti Facebook, na stránke „Staničného hostinca“ v mesiaci február 2016 súkromnú komunikáciu medzi ním a poškodenou K. U. a členmi jej rodiny a túto komunikáciu i napriek výzve poškodenej nestiahol, následne v období mesiaca marec 2016 prostredníctvom e-mailov adresovaných poškodenej K. U. túto obsahom emailových správ, - obťažoval, ohováral, posielal jej viac správ počas dňa, následne odsúdený v e-mailoch adresovaných a doručených poškodenej K. U. uvádzal klamlivé informácie týkajúce sa jej manžela L. U., jej syna L. ml. a jej samotnej, v období mesiaca marec 2016 prostredníctvom e-mailov opakovane obťažoval, ohováral obsahom správ poškodenú K. U., taktiež v e-mailoch adresovaných a doručených poškodenej

od dňa 19.04.2016 sa jej samotnej vyhrážal, že zverejní jej osobné fotky a že zverejní jej osobné videá na web stránke www.youtube.com <<http://www.youtube.com>>, v rozmedzí od dňa 19.04.2016 do dňa 20.04.2016 zaslal obvinený poškodenej celkom 129 e-mailov z jeho osobnej mailovej adresy a@b.c <<mailto:a@b.c>>, v ktorých uvádzal klamlivé informácie, ktoré sa týkali jej manžela, jej syna a poškodenej, taktiež dňa 05.05.2016 uverejnil na sociálnej sieti Facebook, na stránke „Staničného hostinca“, príspevok, v ktorom osočoval, narážal na manžela poškodenej L. U., v sledovanom období až do jeho zadržania denne zverejšoval na sociálnej sieti Facebook, na stránke „F. hostinca“, príspevky, v ktorých osočoval poškodenú K. U. a jej rodinu, ktoré konanie odsúdeného poškodenú K. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. XXXX/XXA, obťažovalo a obmedzovalo v práci aj v súkromí, čím podstatným spôsobom zhoršil kvalitu jej života a vzbudil u nej dôvodnú obavu o jej zdravie a život,

- v meste X. od obdobia mesiaca február roku 2016 až do jeho zadržania nepretržite prostredníctvom sociálnej siete Facebook zverejšoval fotografie znázorňujúce poškodeného C.. L. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. č. XXXX/XXA, X. a pod fotografie vpisoval textové poznámky, zverejšoval vyjadrenia, varovania voči poškodenému, ako aj voči členom jeho rodiny, odsúdený v príspevkoch neustále zverejšoval meno poškodeného vo vyjadreniach, intenzitu príspevkov na sociálnej sieti Facebook stupňoval každým dňom, zasielal poškodenému e-maily s rôznym obsahom, čím takéto konanie odsúdeného vzbudilo u poškodeného U.. C.. L. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. č. XXXX/XXA, X., dôvodnú obavu o jeho život a jeho zdravie,

- v meste X. od 13.07.2016 až do jeho zadržania vypisoval poškodenej K. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. XXXX/XXA, viaceré e-mailové správy na jej súkromnú e-mailovú adresu L. <U. kde uviedol poškodenej „bude v base a budem ta jebavat haha on bude mat svojich chlapcov a sifilis a ja uzku pícku jeho zeny“, ako aj SMS správy, ktoré ju obťažovali, následne odsúdený na sociálnej sieti Facebook premenoval stránku „F. hostinec“ na stránku s názvom „F. B. prepáč K. U. Lúbim Ťa“ a následne na stránku s názvom, „F. hostinec a kaviarnička G.“, kde zverejšoval príspevky osočujúce poškodenú K. U., taktiež jej zaslal e-mail dňa 13.09.2016 v čase o 14.30 h z jeho e-mailovej adresy a@b.c <<mailto:a@b.c>> s textom „AJ TO CAKA NAMNA TA TVOJA UZSKA PICKA“, NO CO UZ TA TEN BUZERANT A KOKOTZRUT TVOJ CHUDACKY MUZ VYJEBAL ZO ZÚFALOSTI“, denne posielal poškodenej viaceré e-maily, dňa 26.10.2016 v čase o 18.37 h jej z jeho e-mailovej adresy a@b.c <<mailto:a@b.c>> s textom „dala si si ten penis od stolice všetkých tých chlapčiekov do vagíny vo Vatikáne? :D na smiech“, v čase o 18.39 h jej z jeho e-mailovej adresy a@b.c <<mailto:a@b.c>> s textom „zebrac klamarska špinava nečudujem ze sa na seba kuknut nemôžete ubohe bytosti“, prostredníctvom e-mailov adresovaných poškodenej K. U. túto obsahom e-mailových správ obťažoval, ohováral, posielal jej viac e-mailových správ počas dňa, dňa 21.01.2017 v čase o 10.47 h jej zaslal e-mail s textom „co jolano uz mas kokot medzi nohami ty opica videla si sa“, dňa 21.01.2017 v čase o 10.43 h jej poslal e-mail s predmetom „ty nechutná degenerovaná pica“ a s textom „uz ti narástol kokot medzi nohami ked v 30 ti odhnili zenske organy“, dňa 25.01.2017 v čase o 13.12 h jej poslal e-mail s predmetom „Ty primitivka ranicova co nevieš napisat ty nevis pisat lebo si jebnuta“ a s textom „Zaostala jak tvoj muz ranič co jebe deti a vyraba take iste hovna ranicove na nie“, posledný e-mail jej poslal dňa 27.01.2017 v čase o 16.09 h s textom „Ideš do novin aj s tvojim pedofilnym mužom co sa na detoch ukaja a zenam klame“, v e-mailoch adresovaných a doručených poškodenej K. U. uvádzal klamlivé informácie týkajúce sa jej manžela L. U. a jej samotnej, ktoré konanie odsúdeného poškodenú K. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. XXXX/XXA, obťažovalo a obmedzovalo v práci aj v súkromí, čím podstatným spôsobom zhoršilo kvalitu jej života a vzbudilo u nej dôvodnú obavu o jej zdravie a život, asi od mesiaca február 2016, minimálne do decembra 2016, z presne nezisteného miesta, prostredníctvom sociálnej siete Facebook sústavne zverejšoval, spoločne s fotografiami zobrazujúcimi poškodeného U.. C.. L. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. č. XXXX/XXA, nepravdivé výroky, v ktorých poškodeného stotožňoval, pričom ho hrubo urážal a znevažoval jeho osobu, nazýval ho pedofilom, homosexuálom, kurvičkou, komunistickým mutantom, monštrum a iné, pričom tieto výroky voči poškodenému U.. C.. L. U. značnou mierou ohrozili jeho vážnosť u spoluobčanov, poškodili ho v podnikaní a narušili jeho rodinné vzťahy.

4. Z návrhu ďalej vyplývalo, že zo znaleckého psychiatrického posudku číslo 25/2017 zo dňa 02.05.2017, v spojení s jeho doplnením číslo 38/2017 zo dňa 29.05.2017, vypracovaného znalcom z Odboru zdravotníctvo a farmácia, Odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria a sexuológia) MUDr. Vincentom Štefákom vyplynulo, že menovaný trpí hypomanickým až manickým syndrómom s miernou paranoiditou. Pobyt P. G. na slobode by mohol byť z psychiatrického hľadiska, v prípade neužívania liekov, pre spoločnosť nebezpečný, a preto je potrebné u neho nariadiť ochranné liečenie ústavnou formou. Vzhľadom na uvedený záver znalca MUDr. Vincenta Štefáka, bolo súčasne s obžalobou sp. zn. 2 Pv 307/16/4404 - 79 zo dňa 15.06.2017 podanou na obvineného P. G. Okresnému súdu Nové Zámky navrhnuté nariadiť obvinenému ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

Okresný súd Nové Zámky už uvedeným trestným rozkazom sp. zn. 4T70/2017 zo dňa 29.06.2017 uložil obvinenému P. G. ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

5. Znalec z Odboru zdravotníctvo a farmácia, Odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria a sexuológia) MUDr. Vincent Štefák prípisom zo dňa 26.07.2017 na dožiadanie tunajšej okresnej prokuratúry oznámil, že P. G. je v zajatí svojich nereálnych až chorobných predstáv, je absolútne nekritický, nie je možné v komunikácii s ním prísť k spoločným záverom, je neschopný akceptovať dané fakty, uniká od témy bez súvislosti, pričom odporučil obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony, a to v oblasti styku s úradmi, a rozhodovania v otázkach potreby poskytovania zdravotnej starostlivosti jeho osobe. Navrhovateľ je toho názoru, že vyššie uvedené skutočnosti nasvedčujú dôvodom pre obmedzenie spôsobilosti P. G. na právne úkony, minimálne v rozsahu rozhodovania v otázkach potreby poskytovania zdravotnej starostlivosti jeho osobe. Obmedzenie spôsobilosti P. G. na právne úkony minimálne v tomto rozsahu, a súčasné ustanovenie opatrovníka na jeho zastupovanie v osobe poskytujúcej záruku správneho rozhodovania sleduje nesporne záujem na ochrane jeho práv a oprávnených záujmov.

6. Navrhovateľ podal doplnenie k návrhu dňa 18.12.2017, v ktorom uviedol, že Okresná prokurátorka v Nových Zámkach podľa ustanovenia 13 odsek 2 zákona číslo 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v spojení s § 231 písmeno a) zákona číslo 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok a § 19 odsek 2 písmeno a) zákona číslo 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, podáva návrh na začatie konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony P., nar. XX.XX.XXXX v V., trvale bytom V. - P., G. XXXX/X, prechodne bytom X., X. XXXX/XX, t č. P. nemocnica B. s tým odôvodnením, že na trestnom úseku činnosti Okresnej prokuratúry Nové Zámky je pod sp. zn. 2 Pv 307/16/4404 evidovaná trestná vec obvineného P. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. - P., G. XXXX/X, prechodne bytom X., X. XXXX/XX, ktorého Okresný súd Nové Zámky trestným rozkazom sp. zn. 4T 70/2017 zo dňa 29.06.2017, s právoplatnosťou odo dňa 29.06.2017, uznal vinným zo spáchania pokračovacieho prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a, odsek 1 písmeno a), písmeno c), odsek 2 písmeno b), písmeno d) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písmeno b) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

- v presne nezistenej dobe v meste X. od mesiaca november 2015 vypisoval poškodenú K. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. XXXX/XXA, viaceré e-mailové správy, ako aj správy na sociálnej sieti Facebook s obsahom, v ktorom sa vyhrážal, že podpáli všetko čo mu je blízke, nielen „F. hostinec“ a svoju rodinu, ale i dom poškodenej K. U., následne zverejnil na sociálnej sieti Facebook na stránke „F. hostinca“ v mesiaci február 2016 súkromnú komunikáciu medzi ním a poškodenou K. U. a členmi jej rodiny a túto komunikáciu i napriek výzve poškodenej nestiahol, následne v období mesiaca marec 2016 prostredníctvom e-mailov adresovaných poškodenej K. U. túto obsahom emailových správ obťažoval, ohováral, posielal jej viac správ počas dňa, následne obvinený v e-mailoch adresovaných a doručených poškodenej K. U. uvádzal klamlivé informácie týkajúce sa jej manžela L. U., jej syna L. ml. a jej samotnej, v období mesiaca marec XXXX prostredníctvom e-mailov opakovane obťažoval, ohováral obsahom správ poškodenú K. U., taktiež v e-mailoch adresovaných a doručených poškodenej od dňa 19.04.2016 sa jej samotnej vyhrážal, že zverejní jej osobné fotky a že zverejní jej osobné videá na web stránke www.youtube.com <<http://www.youtube.com>>, v rozmedzí od dňa 19.04.2016 do dňa 20.04.2016 zaslal obvinený poškodenej celkom 129 e-mailov z jeho osobnej mailovej adresy a@b.c <<mailto:a@b.c>>, v ktorých uvádzal klamlivé informácie, ktoré sa týkali jej manžela, jej syna a poškodenej, taktiež dňa 05.05.2016 uverejnil na sociálnej sieti Facebook, na stránke „F. hostinca“ príspevok, v ktorom osočoval, narážal na manžela poškodenej L. U., v sledovanom období až do jeho zadržania denne zverejňoval na sociálnej sieti Facebook, na stránke „F. hostinca“ príspevky, v ktorých osočoval poškodenú K. U. a jej rodinu, ktoré konanie obvineného poškodenú K. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. XXXX/XXA, obťažovalo a obmedzovalo v práci aj v súkromí, čím podstatným spôsobom zhoršil kvalitu jej života a vzbudil u nej dôvodnú obavu o jej zdravie a život,

- v meste X. od obdobia mesiaca február roku 2016 až do jeho zadržania nepretržite prostredníctvom sociálnej siete Facebook zverejňoval fotografie znázorňujúce poškodeného C.. L. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. č. XXXX/XXA, X. a pod fotografie vpisoval textové poznámky, zverejňoval vyjadrenia, varovania voči poškodenému, ako aj voči členom jeho rodiny, obvinený v príspevkoch neustále zverejňoval meno poškodeného vo vyjadreniach, intenzitu príspevkov na sociálnej sieti Facebook stupňoval každým dňom, zasielal poškodenému e-maily s rôznym obsahom, čím takéto konanie obvineného vzbudilo u poškodeného U.. C.. L. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. č. XXXX/XXA, X., dôvodnú obavu o jeho život a jeho zdravie,

- v meste X. od 13.07.2016 až do jeho zadržania vypisoval poškodenej K. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. XXXX/XXA, viaceré e-mailové správy na jej súkromnú e-mailovú adresu L. kde uviedol poškodenej „bude v base a budem ta jebavat haha on bude mat svojich chlapcov a sifilis a ja uzku picku jeho zeny“, ako aj SMS správy, ktoré ju obťažovali, následne obvinený na sociálnej sieti Facebook premenoval stránku „F. hostinec“ na stránku s názvom „F. Hostinec prepáč K. U. Lúbim Ťa“ a následne na stránku s názvom „F. hostinec a kaviarnička G.“, kde zverejšoval príspevky osočujúce poškodenú K. U., taktiež jej zaslal e-mail dňa 13.09.2016 v čase o 14.30 h z jeho e-mailovej adresy a@b.c <mailto:a@b.c> s textom „AJ TO CAKA NAMNA TA TVOJA UZSKA PICKA“, NO CO UZ TA TEN BUZERANT A KOKOTZRUT TVOJ CHUDACKY MUZ VYJEBAL ZO ZÚFALOSTI“, denne posielal poškodenej viaceré e-maily, dňa 26.10.2016 v čase o 18.37 h jej z jeho e-mailovej adresy a@b.c <mailto:a@b.c> s textom „dala si si ten penis od stolice všetkých tých chlapčiekov do vagíny vo Vatikáne? :D na smiech“, v čase o 18.39 h jej z jeho e-mailovej adresy a@b.c <mailto:a@b.c> s textom „zebrac klamarska špinava nečudujem ze sa na seba kuknut nemôžete ubohe bytosti“, prostredníctvom e-mailov adresovaných poškodenej K. U. túto obsahom e-mailových správ obťažoval, ohováral, posielal jej viac e-mailových správ počas dňa, dňa 21.01.2017 v čase o 10.47 h jej zaslal e-mail s textom „co jolano uz mas kokot medzi nohami ty opica videla si sa“, dňa 21.01.2017 v čase o 10.43 h jej poslal e-mail s predmetom „ty nechutná degenerovaná pica“ a s textom „uz ti narástol kokot medzi nohami ked v 30 ti odhnili zenske organy“, dňa 25.01.2017 v čase o 13.12 h jej poslal e-mail s predmetom „Ty primitivka ranicova co nevieš napisat ty nevis pisat lebo si jebnuta“ a s textom „Zaostala jak tvoj muz ranič co jebe deti a vyraba take iste hovna ranicove na nie“, posledný e-mail jej poslal dňa 27.01.2017 v čase o 16.09 h s textom „Ideš do novin aj s tvojim pedofilnym mužom co sa na detoch ukaja a zenam klame“, v e-mailoch adresovaných a doručených poškodenej K. U. uvádzal klamlivé informácie týkajúce sa jej manžela L. U. a jej samotnej, ktoré konanie obvineného poškodenú K. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. XXXX/XXA, obťažovalo a obmedzovalo v práci aj v súkromí, čím podstatným spôsobom zhoršilo kvalitu jej života a vzbudilo u nej dôvodnú obavu o jej zdravie a život,

- asi od mesiaca február 2016, minimálne do decembra 2016, z presne nezisteného miesta, prostredníctvom sociálnej siete Facebook sústavne zverejšoval, spoločne s fotografiami zobrazujúcimi poškodeného U.. C.. L. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., M. č. XXXX/XXA, nepravdivé výroky, v ktorých poškodeného stotožňoval, pričom ho hrubo urážal a znevažoval jeho osobu, nazýval ho pedofilom, homosexuálom, kurvičkou, komunistickým mutantom, monštrum a iné, pričom tieto výroky voči poškodenému U.. C.. L. U. značnou mierou ohrozili jeho vážnosť u spoluobčanov, poškodili ho v podnikaní a narušili jeho rodinné vzťahy, a to všetko napriek opakovaným výzvam poškodených U.. C.. L. U., nar. XX.XX.XXXX a K. U., nar. XX.XX.XXXX, obaja trvale bytom X., M. č. XXXX/XXA, aby upustil od uvedeného konania, za čo bol odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní šesť mesiacov, na výkon trestu odňatia slobody, ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, a súčasne mu bolo uložené ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou. Ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou bolo trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 4T 70/2017 zo dňa 29.06.2017, popri uloženom nepodmienečnom treste odňatia slobody P. G., narodenému XX.XX.XXXX, uložené na základe výsledkov skúmania jeho duševného stavu v priebehu vyšetrovania do konania pribratým znalcom Odboru zdravotníctvo a farmácia, Odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria) a sexuológia MUDr. Vincentom Štefákom, obsiahnutých v jeho znaleckom posudku číslo 25/2017 zo dňa 02.05.2017, a jeho doplnení číslo 38/2017 zo dňa 29.05.2017. Zo záverov uvedeného znaleckého posudku vyplýva, že P. G., nar. XX.XX.XXXX v čase spáchania trestného činu trpel hypomanickým až manickým syndrómom s miernou paranoiditou, ktorá porucha mala značný vplyv na jeho ovládacie schopnosti, v zmysle ich značného zníženia, a jeho pobyt na slobode by mohol byť z psychiatrického hľadiska, v prípade neužívania liekov, pre spoločnosť nebezpečný. Znalec v posudku uviedol za potrebné u neho nariadiť ochranné liečenie ústavnou formou.

7. Zo spisu Okresného súdu Levice č. k. 4Nt 90/2017 vyplýva, že uznesením č. k. 4Nt 90/2017 - 13 zo dňa 15.02.2018 bolo rozhodnuté, že podľa § 74 odsek 1 Trestného zákona sa u P. G. mení ochranné liečenie ústavnou formou uložené trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 4T 70/2017 zo dňa 29.06.2017, právoplatným 29.06.2017 na ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15.02.2018. Menovaný bol prepustený z Psychiatrickej nemocnice B. dňa 16.02.2018. Ústavné psychiatrické liečenie absolvoval od 30.07.2017 do prepustenia.

8. Zo spisu Okresného súdu Bratislava V č. k. 3Nt 11/2019 vyplýva, že menovaný nebol prepustený z ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou v dôsledku späťvzatia jeho návrhu.

9. Súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony prichádza do úvahy, keď sa už vyčerpali všetky menej represívne prostriedky, opatrenia, napr. trestného, priestupkového alebo administratívneho práva alebo ak už iné obmedzenia sa nedajú použiť (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 08.10.2014 sp. zn. 8Cdo 276/2014). V danom prípade u P. G. boli použité tieto menej represívne prostriedky, menovaný si odpykal trest aj ústavnú liečbu a podrobil sa ambulantnej liečbe, ktorá aj trvá. V súčasnej dobe žije vo X. V. a naďalej aj po vystáhaní sa do tejto krajiny, dbá o svoj zdravotný stav a navštevuje pravidelne psychoterapeuta, a to klinického psychológa Dr. Iana Andersona od 06.03.2021, ktorý má s ním každý týždeň päťdesiatminútové sedenia, čo vyplýva z jeho správ zo dňa 27.07.2021 a 14.02.2022. Z uvedených správ vyplýva, že afektívna porucha P. G. sa zlepšuje, nepozoroval u neho žiadny opätovný výskyt symptómov, ktoré by indikovali depresiu a nedosahuje teraz diagnostiky prah žiadnej psychologickej alebo psychiatrickej poruchy. Je plne schopný a nevykazuje vôbec žiadne známky akéhokoľvek vážneho psychologického narušenia. Z pripojených listín ohľadom osoby Dr. Andersona vyplýva, že je aj súdnym znalcom, okrem iného v oblasti poruchy osobnosti, depresie, psychologickej traumy a iné.

10. Z priebežnej správy z hospitalizácie z P. nemocnice B. zo dňa 16.02.2018 vyplýva, že P. G. bol hospitalizovaný na psychiatrickom mužskom oddelení od 30.07.2017 do 16.02.2018 s diagnostickým záverom F60.6 - iná špecifická porucha osobnosti s odporúčaním kontroly u ambulantného psychiatra a bol prepustený bez medikácie.

11. Predpoklady na zásah do integrity P. G., ako boli uvedené v návrhu v čase podania a prebiehajúcej ústavnej liečby, sa zmenili. Z odpisu z registra trestov súd mal preukázané, že menovaný sa od tej doby nedopustil žiadnej trestnej činnosti a tiež nebolo preukázané, že by bol nebezpečný pre seba alebo jeho okolie. Žije v zahraničí už päť rokov a prípadné obmedzenie spôsobilosti na právne úkony by už v súčasnej dobe bolo nevykonateľné, takisto s nemožnosťou ustanovenia mu opatrovníka, preto v danej veci súd nenariadil ani znalecké dokazovanie, ktoré by mohlo byť neprimerane nákladné. Nejaví sa dôvodným skúmať jeho zdravotný stav znaleckým dokazovaním. Samotná skutočnosť, že sa fyzická osoba vo všeobecnosti správa zvláštno, nevhodne, prípadne amorálne alebo sa dopustí aj činnosti, ktorá je v rozpore so zákonom, ešte sama o sebe nestačí, aby mohol súd tak radikálne zasiahnuť do jedného z najzákladnejších práv fyzických osôb, akým je právo spôsobilosti na právne úkony (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 220/2018 - 10 zo dňa 22.03.2018).

12. Návrh súd nepovažoval za dôvodný, pretože obmedzenie spôsobilosti na právne úkony prichádza do úvahy až vtedy, keď je použitie iných prostriedkov vylúčené alebo je zjavné, že ich účinnosť nebude mať žiadny dopad na postihnutú osobu. Menovaný bol teda už voči tretím osobám právoplatne odsúdený, trest prijal, odpykal si ho, preto súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

13. Podľa názoru prvoinštančného súdu prokurátorka mala v danej veci aktívnu legitímáciu na podanie návrhu na začatie konania v danej veci, čo jej vyplýva z § 13 odsek 2 CMP v spojení s § 231 písmeno a) CMP a § 19 odsek 2 písmeno a) Zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov. Prokurátor môže podať návrh na začatie konania, ak možno konanie začať aj bez návrhu a ak to ustanovuje tento zákon (CMP) alebo osobitný predpis.

14. Proti tomu rozhodnutiu podal včas odvolanie navrhovateľ z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e/, f/ a h/ CSP žiadajúc, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na nové konanie, prípadne, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil. V odvolaní uviedol, že súd svoje rozhodnutie založil na dôkazoch, ktorými sú výpoveď Bc. P. G. a listinné dôkazy, najmä tie, ktoré boli v konaní predložené jeho právnou zástupkyňou, v podobe už uvedeného výstupu zo zahraničnej webovej stránky a komunikácie Dr. Iana Andersona, PhD., z X. V., uvádzaného ako poradenský psychológ, s inou osobou, bez akéhokoľvek overenia ich pravosti, vrátane jeho úradnej registrácie, a overenia prekladu týchto listín vyhotoveného zahraničnou spoločnosťou. Napriek absencii verifikácie uvedených listín si súd osvojil v nich uvádzané zistenia Dr. Iana Andersona, PhD., ktorého bez ďalšieho dôkazu označil, že je „aj súdnym znalcom“, okrem iného v oblasti poruchy osobnosti, depresie, psychologickej traumy a iné, a tieto v bode 26. odôvodnenia rozsudku uvádza ako preukázané skutočnosti. V smere ich verifikovania nevykonal prokurátorom navrhované dokazovanie, vrátane dôkazov vzťahujúcich sa na skutočnosť trvania v trestnom konaní nariadenej ambulantnej psychiatrickej liečby za účelom zistenia jej aktuálnych dôvodov, či tieto odôvodňujú konanie a rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti Bc. P. G. na právne úkony. Ide pritom o skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o podanom

návrhu, o ktorom súd konal od roku 2017 (po dobu 5 rokov), hoci tento, v rozpore s jeho konštatovaním v bode 28. odôvodnenia rozsudku o tom, že predpoklady na zásah do integrity P. G. ako boli uvedené v návrhu v čase podania a prebiehajúcej ústavnej liečby sa zmenili, označil v bode 30. odôvodnenia rozsudku za nedôvodný, a preto rozhodol o jeho zamietnutí. S poukazom na body 28. a 30 odôvodnenia odvolateľ uvádza, že návrh bol podaný z dôvodu, že Bc. P. G. v čase jeho podania trpel duševnou poruchou, pre ktorú znalec v odvetví psychiatria odporučil obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony.

15. Napriek tomu súd na základe svojich vyššie uvedených zistení dospel k nesprávnemu a neodôvodnenému záveru o nevykonateľnosti prípadného obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, o nemožnosti ustanovenia opatrovníka s tým, že by mohlo byť neprimerane nákladné. Uviedol, že sa mu nejaví dôvodným skúmať zdravotný stav prokurátorom navrhovaným znaleckým dokazovaním, s ktorým v konaní vyslovil súhlas Bc. P. G. aj jeho opatrovník pre konanie. Súd s odkazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky konštatoval, že sama skutočnosť, že sa fyzická osoba vo všeobecnosti správa zvláštno, nevhodne, prípadne amorálne alebo sa dopustí činnosti, ktorá je v rozpore so zákonom ešte sama nestačí, aby mohol súd tak radikálne zasiahnuť do jedného z najzákladnejších práv fyzických osôb, akým je právo spôsobilosti na právne úkony. V kontexte s uvedeným je zrejmé, že súd žiadnym spôsobom nereflektoval na skutočnosť, že návrh vo veci bol podaný pre už uvedenú znalcom konštatovanú duševnú poruchu a ním doporučené obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony, nie správanie, ev. konanie Bc. P. G., pre ktoré bol právoplatne odsúdený, odsúdenie ktoré, vrátane súdom uvádzaného prijatia trestu a jeho odpykania nevyklučujú konanie a rozhodovanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony. Je pritom vecou odborného posúdenia zdravotného stavu Bc. P. G., pre ktorý má nariadenú ochrannú liečbu, či tento odôvodňuje zásah do jeho spôsobilosti na právne úkony odporučený znalcom v trestnom konaní. Predmetné posúdenie predpokladá odborne spôsobilú osobu, ktorej vyjadrenie, prípadný znalecký posudok, nenahrádzajú súdom bez ďalšieho akceptované listinné dôkazy. Nie je pritom bez významu skutočnosť vyplývajúca zo správy podanej v konaní ambulantným psychiatrom Bc. P. G. MUDr. Klaudiou Stanislavovou zo dňa 16.08.2022, že sa od roku 30.11.2020 nepodrobuje ochrannej liečbe, a teda sťažuje výkon súdom nariadeného ochranného liečenia.

16. Navrhovateľ má za to, že súd prvej inštancie zmätočne, nadväzujúc na v bode 28. odôvodnenia rozsudku konštatovanú zmenu predpokladov na zásah do integrity Bc. P. G. uvádzaných v návrhu, ďalej svojvoľne konštatovanú nevykonateľnosť obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, nemožnosť ustanovenia opatrovníka, a neprimeranosť nákladov na znalecké dokazovania len preto, že Bc. P. G. žije v zahraničí, v bode 30. odôvodnenia rozsudku, pri nesprávnom právnom posúdení veci, uviedol, že návrh nepovažuje za dôvodný preto, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony prichádza do úvahy až vtedy, keď je použitie iných prostriedkov vylúčené alebo je zjavné, že ich účinnosť nebude mať žiadny dopad na postihnutú osobu a za tieto označil jeho odsúdenie a výkon trestu, ktoré trestné inštitúty majú diametrálne odlišný účel ako je konanie a rozhodovanie o spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony. Pokiaľ mal súd za to, že nie sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti ako konštatoval v bode 28. odôvodnenia rozsudku mal konanie podľa § 247 ods. 1 CMP zastaviť. Považoval za potrebné uviesť, že skutočnosť, že Bc. P. G. aktuálne žije v zahraničí nezbavuje súd povinnosti riadne zistiť skutkový stav veci v danom druhu konania, ktoré je možné začať aj bez návrhu.

17. Procesný opatrovník k navrhovateľom podanému odvolaniu uviedol, že nesúhlasí s dôvodmi odvolania, nakoľko sú účelové a odvolanie nie je v záujme dotknutej osoby. V plnej miere sa stotožňuje s výrokom Okresného súdu Nové Zámky ako s odôvodnením rozsudku a jeho právnym názorom. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

18. Osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, prostredníctvom svojej právnej zástupkyne, k podanému odvolaniu uviedla, že obsah odvolania považuje za bezpredmetný a účelový. Navrhovateľ nepreukázal žiadny osobný ani verejný záujem na podanom návrhu a záujem prokurátora na prejednaní jeho návrhu nie je dostatočne preukázaný ani v obsahu podaného odvolania. Dotknutý považuje návrh prokurátora o obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony za šikanózne. Návrh prokurátora je v rozpore s Zákonom o prokuratúre a ustanoveniami civilného mimo sporového poriadku o postavení a právach prokurátora v civilnom mimo sporovom konaní. Prokurátorka návrh podávala z osobnej pomsty voči P., ktorý v priebehu trestného konania písal na adresu prokurátorky hanlivé vyjadrenia. Dotknutý je presvedčený, že od podania predmetného návrhu až doteraz navrhovateľka nepodala na všeobecné súdy v SR ani jeden návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony odsúdenej osoby a žiada,

aby odvolací súd vyžiadal od navrhovateľky v tomto smere štatistické údaje. Je neférové a je v rozpore s trestnoprávnymi predpismi, aby právoplatne odsúdené osoby boli vystavované ďalšiemu nátlaku a šikane prokurátora, ktorý sa domáha navyiac (okrem trestu) aj obmedzenia spôsobilosti na právne úkony odsúdenej osoby.

19. Obsahom podaného návrhu na obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony je výlučne konanie P. G., za ktoré bol právoplatne odsúdený (konanie 4T/70/2017) a závery znaleckého posudku psychiatra, ktorý bol objednaný a zhotovený na účely trestného konania a dokonca len písomná správa toho istého psychiatra, ktorú na žiadosť prokurátorky podával MUDr. Štefák po odsúdení dotknutého a bez vyšetrenia dotknutej osoby, kde odporúča obmedzenie spôsobilosti na právne úkony menovaného. Dôvody návrhu nie sú reálne, ale vychádzajú z hypotetických úvah navrhovateľa, v návrhu sa objavujú dôvody obmedzenia spôsobilosti dotknutého napr.:....ak nebude brať lieky, ...doterajšie ambulantné liečenie sa javí ako nepostačujúce... ?! Okresný prokurátor dotknutého vôbec nepozná a nič o ňom nevie; nie je spôsobilý označiť ani reálneho hmotnoprávneho opatrovníka, ktorý by mal byť P. G. ustanovený v prípade, ak by bola jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená. Návrh, že by to malo byť zdravotnícke zariadenie - je absurdný, keďže menovaný nie je umiestnený v žiadnom zdravotníckom zariadení a žije a pracuje v G.. V právom štáte nie je možné uložiť za to isté konanie ďalší trest, ktorým je v tomto prípade zásah do osobnej integrity odsúdeného - vo forme obmedzenia spôsobilosti na právne úkony - na žiadosť žalobcu v trestnom konaní vedenom proti dotknutej osobe. Návrhy na vykonanie ďalšieho dokazovania považuje za neúčelné, nevhodné a neopodstatnené. S odôvodnením rozsudku v bodoch 25., 26., 27., 28., 29., 30.. sa P. G. plne stotožňuje. Súd vo veci konal s potrebnou starostlivosťou a dostatočne zistil skutkové okolnosti potrebné pre posúdenie schopností dotknutého a pre zabránenie prípadným krivdám. Dotknutý má naďalej zato, že okresnej prokurátorky nepatrí aktívna legitímácia na podanie takéhoto návrhu, a preto sa v merite veci ani nemalo konať. Súd prvej inštancie sa s námietkou nedostatku aktívnej legitímácie nevysporiadal dostatočne. Pokiaľ by mal právo prokurátor podávať návrh cez Zákon o prokuratúre, potom by prokurátor, okrem návrhu na rozvod, mohol podávať akýkoľvek návrh - žalobu v akejkoľvek sporovej a mimo sporovej veci, čo je v rozpore so základnými zásadami civilnoprávneho sporového a nesporného konania ako aj v rozpore so samotným postavením prokurátora. Dotknutý tvrdí, že prokurátor nemá priamo právny nárok na vymáhanie a zasahovanie do cudzích práv, prokurátor má možnosť do konania na obmedzenie spôsobilosti vstúpiť a dohliadať nad zákonnosťou konania a to hlavne v záujme dotknutej osoby a v tomto prípade patria aj ostatné procesné oprávnenia. Nie je však oprávnený na podávanie predmetného návrhu, nakoľko nemá osobný ani verejný záujem na zásahu do osobnej integrity človeka konkrétne P.

20. Dotknutý poukázal na ust. § 231 a nasl. CMP, pričom poukázal na absenciu obligatórnych náležitostí návrhu na začatie konania v zmysle § 234 CMP a to najmä opísanie skutočností odôvodňujúcich zásah do spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony a zdôvodnenie, že iné menej obmedzujúce opatrenia nie sú možné. Podaný návrh a dôvody návrhu sú v rozpore s obsahom Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím prijatým zhromaždením OSN dňa 13. decembra 2006, ktorým je Slovenská republika viazaná od 25. júna 2010. Právna úprava Dohovoru precizuje okruh účastníkov konania a posilňuje postavenie osôb so zdravotným postihnutím. Tvrdenia a závery znalca v zmysle Dohovoru nie sú rozhodujúce a súd musí brať do úvahy aj ďalšie skutočnosti (napr. ako sa osoba správa v spoločnosti, aké má sociálne väzby, ako sa stará o rodinu, ako nakladá s majetkom a i.). Od znaleckého dokazovania je možné aj upustiť a namiesto znalca sa vypočuje ošetrojúci lekár dotknutej osoby a súd musí vždy skúmať či k ochrane dotknutej osoby so zdravotným postihnutím nepostačujú menej reštriktívne opatrenia. Lebo obmedzením sa ex constitutione primárne sleduje záujem samotného dotknutého človeka a až následne záujem verejných či tretích osôb. Nie je prípustné, aby dochádzalo k preferovaniu verejného záujmu alebo záujmu tretích osôb na úkor záujmu dotknutej osoby. K obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony bude možné pristúpiť len ak sa vyčerpali všetky - menej represívne prostriedky, alebo ak sa už iné obmedzenia nedajú použiť, resp. sú neúčinné. Nedostatok náležitostí návrhu nebol odstránený, na čo mal súd prvej inštancie procesne reagovať zastavením konania. Súd prvej inštancie vykonané dôkazy vyhodnotil jednotlivo a súhrnne, rozhodol vo veci zodpovedne a starostlivo, preferujúc základné ľudské právo na slobodu dotknutého, pred záujmom štátneho orgánu - okresného prokurátora. Navrhol odvolaciemu súdu, aby podaný návrh odmietol alebo konanie zastavil, prípadne napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

21. Navrhovateľ podal písomné vyjadrenie k vyjadreniu osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná uvádzajúc, že tvrdenia ním uvádzané vo vyjadrení odporujú skutočnosti a jeho názor postráda akýkoľvek právny základ. Uviedol, že 30. bod odôvodnenia napadnutého rozsudku je jedným z dôvodov podaného

odvolania s tým, že odsúdenie V. a výkon trestu sú inštitútmi trestného práva s diametrálne odlišným účelom ako je konanie a rozhodovanie o spôsobilosti na právne úkony v civilnom mimosporovom konaní. Návrh na obmedzenie spôsobilosti P. G. bol prokurátorom podaný v rámci plnenia jeho úloh na netrestnom úseku činnosti prokuratúry, v oblasti civilného procesu, a to na základe poznatku vyťaženého z trestného úseku činnosti prokuratúry, spočívajúceho nie v konaní Bc. P. G., pre ktoré bol odsúdený, ale v zistení, že v čase podania návrhu trpel duševnou poruchou, pre ktorú bolo znalcom odporučené obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony. Skutočnosť, či uvedené duševné ochorenie odôvodňuje zabezpečenie ochrany jeho záujmov inštitútom obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, vyžaduje znalecké dokazovanie, návrh prokurátora (navrhovateľa) na vykonanie ktorého označil Bc. P. G. vo svojom vyjadrení, rovnako ako súd prvej inštancie v nápadom rozhodnutí, za neúčelné, nehospodárne a neopodstatnené, s čím sa nemožno stotožniť. Poznamenal, že dotknutá osoba so znaleckým dokazovaním počas konania vyjadrila súhlas. Ďalej poukázal na dôkaz - písomné vyjadrenie MUDr. Miroslava Čerňana, znalca v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria zo dňa 19.09.2021, z ktorého vyplýva opodstatnenosť znaleckého dokazovania v predmetom konaní o obmedzenie spôsobilosti Bc. P. G. na právne úkony, a to v kontexte záverov znaleckého posudku, ktorý uvedený znalec vypracoval v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 3Nt 11/2019 o návrhu Bc. P. G. na prepustenie z ochranného liečenia, ktorý návrh Bc. P. G. dňa 11.05.2021 vzal späť. Tento dôkaz súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nezohľadnil, a s týmto sa žiadnym spôsobom nevysporiadal.

22. Ďalej uviedol, že dotknutá osoba si vo svojom vyjadrení protirečí, keď sa najprv v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a následne namieta aktívnu vecnú legitímáciu navrhovateľa, vytykajúc súdu prvej inštancie, že sa s ňou nevysporiadal dostatočne. Súčasne namieta absenciu obligatórnych náležitostí návrhu na začatie konania, vrátane jeho rozporu s Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím vytykajúc, že na túto mal súd prvej inštancie procesne zareagovať zastavením konania. V tejto súvislosti poukázal na znenie § 231 a nasl. CMP a uviedol, že výklad tohto ustanovenia dotknutou osobou, majúci základ v tvrdení, že konanie o spôsobilosti na právne úkony je konaním návrhovým a nemôže sa začať bez návrhu, nie je správny a odporuje označenej zákonnej úprave. V ďalšom odkázal na obsah podaného odvolania.

23. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65, § 66 Civilného mimosporového poriadku, ďalej CMP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 391 ods. 1 CSP zrušiť a konanie zastaviť.

24. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 23 ods. 1 CMP, prokurátor môže vstúpiť do začatého konania okrem konania o rozvod manželstva. Ak je s konaním o rozvod manželstva spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode, môže prokurátor vstúpiť do konania v tejto časti.

26. Podľa § 23 ods. 2 CMP, prokurátor môže podať návrh na začatie konania, ak možno konanie začať aj bez návrhu, a ak to ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis.

27. Podľa § 231 CMP, v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o

- a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

28. Podľa § 19 ods. 1 až 4 Zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre, prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v civilnom procese v rozsahu ustanovenom osobitnými predpismi.

Ak tak ustanovuje osobitný predpis, prokurátor je oprávnený

- a) podať na súd návrh alebo žalobu,
- b) vstúpiť do začatého súdneho konania.

Pôsobnosť prokurátora v civilnom procese je vykonávaná aj oprávneniami generálneho prokurátora podať opravný prostriedok a stanovisko podľa osobitných predpisov.

Práva a povinnosti prokurátora v konaní pred súdom upravujú osobitné predpisy.

29. Podľa § 247 ods. 1 CMP, ak nie sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti, zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo navrátenie spôsobilosti, súd konanie zastaví.

30. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

31. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

32. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). V zmysle § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

33. Odvolací súd konštatuje, že kardinálnym problémom v tomto konaní je otázka, či boli splnené procesné podmienky na konanie (na jeho začatie) o obmedzení spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby. Prvoinštančný súd vo svojom napadnutom rozsudku v bode 31 odôvodnenia konštatoval danosť a existenciu aktívnej vecnej legitímácie prokurátora na podanie takéhoto návrhu, a preto vec meritórne prejednal a napadnutým rozsudkom rozhodol o zamietnutí návrhu, hoci správne, „právnotechnicky“, mal konanie podľa § 247 ods. 1 CMP zastaviť. Návrh na začatie konania podala v tomto prípade Okresná prokuratúra Nové Zámky na súd dňa 07.09.2017, preto bolo potrebné aplikovať ustanovenia aktuálnych (nových) procesných kódexov Civilného sporového poriadku a Civilného mimosporového poriadku.

34. V prvom rade bolo potrebné konštatovať, že v prostredí predchádzajúcej procesnej úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku a skoršieho nazerania na otázku obmedzovania, resp. pozbavovania spôsobilosti na právne úkony fyzických osôb, boli východiská v otázke rozsahu „pozbavenia“ odlišné. V priebehu spoločenského ustáľovania hodnôt a princípov dospel zákonodarca (aj prostredníctvom judikatúrnej činnosti súdov) k záverom o nutnosti prehodnotiť možnosti pozbavenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, pričom recentne nemožno paušálne a generálne fyzickú osobu pozbaviť spôsobilosti na právne úkony.

35. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony osoby je citeľným zásahom nielen do faktického osobného stavu fyzickej osoby, ale ide svojím spôsobom aj o zásah do percepcie spoločnosti (blízkej alebo vzdialenej) vo vzťahu k danej osobe. Takýto zásah je nevyhnutné realizovať až v prípade krajnej potreby. Postupnosť (a uplatnenie ultima ratio) v zásahoch do spôsobilosti na právne úkony naznačuje aj § 234 CMP (náležitosti návrhu smerujúceho k zásahu do spôsobilosti na právne úkony). Najciteľnejší zásah je vnímaný u takej osoby, o ktorej doteraz nebolo súdnym rozhodnutím konštatované, že by bola čo i len čiastočne obmedzená na spôsobilosti na právne úkony.

36. Zákonodarca v § 231 CMP rozlišuje konania o spôsobilosti na právne úkony, ktorými sú konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby, konanie o zmene obmedzenia spôsobilosti na právne úkony a na vrátenie spôsobilosti na právne úkony.

37. V zmysle čl. 5 základných zásad civilného mimosporového konania sa v konaniach počíta vo všeobecnosti aj s konaniami začatými bez návrhu (ex offa), pričom zákonodarca ďalej zásadu možnosti začať konanie aj bez návrhu zvýraznil v § 23 CMP.

38. Vo vzťahu k prokurátorovi, CMP v § 13 umožňuje prokurátorovi vstúpiť do začatého konania okrem konania o rozvod manželstva. V odseku 2 § 13 CMP prokurátorovi umožňuje podať návrh na začatie konania, ak možno konanie začať aj bez návrhu, ak to ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis. V tomto prípade ide o kumulatívnu podmienku stanovenú tak, že prokurátor môže podať návrh v prípade,

ak konanie možno začať aj bez návrhu (ex offa) a zároveň, ak to ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis. V zmysle § 19 zákona o prokuratúre je stanovená pôsobnosť prokurátora v civilných veciach v rozsahu podľa osobitného predpisu, pričom zákon stanovuje vo všeobecnej rovine možnosti podať na súd návrh alebo vstúpiť do konania. Ide o všeobecné ustanovenie, ktoré musí byť špecifikované iným ďalším zákonom pre konkrétny rozsah uvedenej všeobecne vymedzenej pôsobnosti.

39. Inými slovami v prípade konania o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je nevyhnutné, aby takéto konanie mohlo začať aj bez návrhu, a aby zo zákona alebo z osobitného predpisu také možnosti pre podanie návrhu prokurátorom vyplývali. Príkladom situácie, kedy návrh môže podať prokurátor je konanie o uložení ochrannej výchovy maloletého, kedy zákon v § 114 CMP, ktoré konanie vo všeobecnosti spadá pod konania, ktoré možno začať aj bez návrhu, stanovuje aj možnosť návrhovej iniciatívy prokurátora.

40. Odvolací súd poukazuje na to, že v zmysle zákona (§ 233 ods. 1, 2 CMP), návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, kto má na veci právny záujem. Návrh na začatie konania môže podať aj ten, o koho spôsobilosti sa má konať. Z uvedených subjektov, ktoré návrh na začatie konania môžu podať prichádza pri akýchkoľvek úvahách ohľadne prokurátora do úvahy len to, že by išlo o osobu, ktorá má na veci právny záujem. Odvolací súd vyslovuje názor a poukazuje na to, že prokuratúra nemôže byť osobou, ktorá má na veci právny záujem. Hoci odvolací súd nepreskúmava vecnú stránku správnosti napadnutého rozsudku konštatuje, že nemôže obstať zdôvodnenie návrhu prokuratúry na základe skutočnosti existencie právoplatného odsúdenia danej osoby a jeho záujme (dotknutej osoby) na rozhodnutí o obmedzení spôsobilosti na právne úkony. Taká návrhová iniciatíva by vytvorila neadekvátny priestor pre neprímeraný zásah štátneho orgánu ochrany práva voči fyzickým osobám už len samotným podaním návrhu bez ohľadu na jeho výsledok konania a to bez legitímneho cieľa v podmienkach právneho štátu.

41. V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd konštatuje, že konanie o návrhu na („prvotné“) obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je konaním návrhovým, ktorý návrh môžu podať osoby uvedené v § 233 ods. 1 a 2 Civilného mimosporového poriadku. Iné osoby taký návrh podať nemôžu. Ani súd nemôže začať konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony ex offa. Ako odvolací súd uviedol vyššie, konanie smerujúce voči osobe, ktorá doposiaľ nebola právoplatne obmedzená na spôsobilosti na právne úkony možno iniciovať len na základe návrhu zákonom legitimovaných osôb - subjektov. S poukazom na § 249 CMP odvolací súd konštatuje, že zákon rozlišuje ďalšie dva typy konaní, ktorými sú konanie o zmene rozsahu obmedzenia a konanie o prinavrátene spôsobilosti na právne úkony. Procesný postup zmeny rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, ako aj jej prinavrátene (zrušenie rozhodnutia pre „odpadnutie“ dôvodov) sa vzťahuje aj na situácie, keď už rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. O modifikácii pôvodného rozhodnutia rozhodne súd na návrh, ale aj bez návrhu. O zmene rozsudku alebo jeho zrušení rozhodne súd rozsudkom. Ak súd zruší rozsudok o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, po jeho právoplatnosti sa na osobu hľadí tak, akoby k obmedzeniu nedošlo. (Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017, 819s.).

42. Podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

43. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

44. Pretože odvolací súd zistil nedostatok procesnej podmienky konania o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok postupom podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP v spojení s § 391 CSP zrušiť a konanie z dôvodu nedostatku procesných podmienok zastaviť. Odvolací súd musel konanie zastaviť, pretože aj keď v zmysle § 8 CMP sa návrh navrhovateľa, ktorému nesvedčí účastníctvo zákonom označeného účastníka odmieta, predsa len v tomto prípade sa konanie fakticky začalo a prebiehalo od roku 2017, a preto bolo potrebné adekvátnym procesným prostriedkom vyjadriť potrebu zastaviť prebiehajúce konanie.

45. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Hoci v tomto prípade by bolo možné uvažovať o aplikácii ust. § 55 CMP, v tomto prípade je prokurátor z povinnosti nahradiť trovy konania podľa § 261 CSP vylúčený.

46. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).